

การวิเคราะห์โครงสร้างพื้นฐานในเมืองของประเทศเพื่อนบ้านเพื่อรองรับนักลงทุนไทย Analysis of Infrastructures in Neighboring Countries' Cities to Support Thai Investors

จิตติชัย รุจนกนกนาฏ^{1*}, ณัฏชา ลิ้มสฤษฎ์รัตน์²

^{1*}รองศาสตราจารย์และรองผู้อำนวยการ, สถาบันการขนส่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail: jittichai.r@chula.ac.th

²ผู้ช่วยวิจัย, ภาควิชาวิศวกรรมโยธา คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail: bell.natcha@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ได้ศึกษาระดับความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานในเมืองยุทธศาสตร์ของประเทศเพื่อนบ้าน โดยเน้นไปที่อุตสาหกรรม 3 กลุ่มคือ สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ และเกษตรแปรรูป โดยโครงสร้างพื้นฐานที่พิจารณาประกอบด้วยโครงสร้างพื้นฐานการขนส่งจากการนำเข้าวัตถุดิบและการส่งสินค้าไปยังตลาด ไฟฟ้า ประปา และโทรคมนาคม โดยศึกษา 10 เมืองหลักคือเมียวดี ย่างกุ้งและทวายในพม่า ปอยเปต-ศรีโสภณ เกาะกง-สีหนุวิลล์และพนมเปญในกัมพูชา เวียงจันทน์ สะหวันนะเขต ปากเซและบ่อแก้วในสปป.ลาว โดยได้ประเมินคุณภาพและความเพียงพอของโครงสร้างพื้นฐานเหล่านั้นจากการสำรวจภาคสนามและการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการในพื้นที่ จากนั้นจึงนำมาเปรียบเทียบกับความต้องการของนักลงทุนจากแบบสอบถามรวม 51 ชุด และการสัมภาษณ์เชิงลึกภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องรวม 7 ราย เพื่อเป็นข้อมูลฝั่งอุปสงค์ ข้อมูลทั้งอุปทานและอุปสงค์นั้นได้นำมาเปรียบเทียบกันเพื่อแสดงระดับความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานในแต่ละพื้นที่สำหรับนักลงทุนไทย ท้ายที่สุดได้นำมาซึ่งข้อเสนอแนะไปยังหน่วยงานรัฐไทยเพื่อวางแผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้เหมาะสมกับความต้องการของนักลงทุน

คำสำคัญ: การโครงสร้างพื้นฐาน, การขนส่งข้ามแดน, การลงทุนทางตรงขาออก, นิคมอุตสาหกรรม

ABSTRACT

This research investigates the level of infrastructure readiness in neighboring countries to support Thai investors in three industrial segments, i.e., apparel and textile; electronic parts; and agro-processing industry. The infrastructure in this study includes transportation to market and port, electricity and power, water supply, and telecommunication infrastructure. Ten studied zones are Myawaddy, Yangon and Dawei in Myanmar, Poipet-Sisophon, Kohkong-Sihanouville and Phnom Penh in Cambodia, and Vientiane, Savannakhet, Pakse and Bokeaw in Lao PDR. This research evaluated the quality of existing and being developed infrastructures in those areas through field survey and interview of local investors. After that, investor demands are compiled through in-depth interviews and questionnaires from 51 companies in 3 industrial segments to understand and rank the importance of infrastructure in each industry. Both demand and supply data were compared to show the level of infrastructure readiness in each industry for Thai outward investors. Finally, investment recommendation maps for industries are displayed along with recommendations for Thai government to develop infrastructures according to demand of Thai investors.

Key Words: Infrastructure Analysis, Cross-border Transportation, Outward FDI, Industrial Estate

1. บทนำ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อการลงทุนในธุรกิจ ประกอบด้วยพื้นที่กัมพูชา (เกาะกง/สีหนุวิลล์ ปอยเปต/ศรีโสภณ และพนมเปญ) สปป.ลาว (สะหวันนะเขต, เวียงจันทน์ บ่อแก้ว และปากเซ) และพม่า (ย่างกุ้ง, เมียวดี และทวาย) โดยโครงสร้างพื้นฐานแบ่งเป็น 7 ปัจจัยหลัก ได้แก่ การคมนาคมทางถนน รถไฟฟ้า ท่าอากาศยาน ท่าเรือ ระบบไฟฟ้าและพลังงาน ประปาและสาธารณสุข และระบบโทรคมนาคม ตลอดจนข้อมูลการประกอบการอุตสาหกรรมที่มีอยู่ในปัจจุบัน และทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบ โดยจัดทำเป็นคะแนนดัชนีระดับความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อเป็นข้อมูลในส่วนอุปทาน (Supply Side) ซึ่งจะรวมไปถึงแผนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในอนาคตอันใกล้ (ไม่เกิน 5 ปี) ด้วย จากนั้นจึงเปรียบเทียบกับความต้องการของนักลงทุน ซึ่งจัดอยู่ในส่วนอุปสงค์ (Demand Side) โดยเน้นไปที่กลุ่มธุรกิจหลัก 3 กลุ่ม คือ กลุ่มสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม กลุ่มชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์และไฟฟ้า และกลุ่มเกษตรแปรรูป โดยจะมีการสำรวจความต้องการของผู้ประกอบการ จากนั้นจึงวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความต้องการของผู้ประกอบการกับดัชนีของอุปทาน เพื่อจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์แสดงระดับความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานสำหรับแต่ละอุตสาหกรรม ผลที่ได้จากการเปรียบเทียบสามารถใช้เป็นแนวทางในการเลือกพื้นที่การลงทุนและการจัดทำนโยบายภาครัฐเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในประเทศเพื่อนบ้านให้มีประสิทธิภาพและตรงตามความต้องการของนักลงทุนชาวออกของไทยต่อไปได้

2. การทบทวนองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง

2.1 นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

- ธนาคารโลกแห่งประเทศไทย (2551) ได้ให้นิยามโครงสร้างพื้นฐานของไทยแบ่งเป็น 4 ด้าน คือ 1. ด้านคมนาคม (ถนน ขนส่งทางราง ท่าเรือ ท่าอากาศยาน) 2. ด้านไฟฟ้าและพลังงาน 3. ด้านการสื่อสารโทรคมนาคม (การเข้าถึงอินเทอร์เน็ต โทรศัพท์) และ 4. ด้านน้ำประปา สุขาภิบาลและที่อยู่อาศัยสำหรับคนรายได้ต่ำ
- เสาวณี จันทะพงษ์ และสุภัทร ธนบดีภัทร (2555) ได้ให้นิยามการลงทุนทางตรง (FDI) คือ การลงทุนในระยะยาวระหว่างบริษัทผู้ลงทุน (Direct Investor) และบริษัทในเครือ (Direct Investment Enterprise) ในประเทศที่ได้รับการลงทุนที่มีนัยสำคัญต่อการบริหารจัดการ อาจรวมถึงกิจกรรมที่มีการถ่ายทอดเทคโนโลยี ความชำนาญ และการขยายตลาดด้วย โดยการลงทุนทางตรงของไทยในต่างประเทศเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด ซึ่งสาขาที่ไทยลงทุนมากที่สุด คือ เหมืองแร่และถ่านหินในสปป.ลาว ภาคอุตสาหกรรม การค้าปลีกและส่งออก และเหมืองแร่ และการถ่านหินในกัมพูชา ส่วนในพม่าจะเน้นไปที่การลงทุนในการค้าปลีกและส่งออกถึงร้อยละ 60

2.2 อุตสาหกรรมที่มีแนวโน้มเข้าไปลงทุนในกลุ่มประเทศ CLMV

สำหรับอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม นิยมขนส่งทางถนนและท่าเรือเป็นหลัก แต่สำหรับสินค้าเสื้อผ้าแฟชั่นอาจต้องใช้การคมนาคมทางอากาศ เพราะเป็นสินค้าที่เป็นไปตามสมัยนิยม ต้องการความรวดเร็ว สำหรับกลุ่มชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์และไฟฟ้าในปัจจุบันส่งออกเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์เป็นอันดับต้น ๆ ของไทย แต่แผงวงจรไฟฟ้านั้นมูลค่าการส่งออกเริ่มลดลง (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2555) ในการส่งออกชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์นั้นจะเน้นไปที่การขนส่งทางทะเลและการขนส่งทางอากาศ ขึ้นอยู่กับพื้นที่ตลาดและประเภทของชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ เช่นเดียวกับการนำเข้าวัตถุดิบที่ใช้ทั้งการขนส่งทางทะเลและการขนส่งทาง

อากาศ และกลุ่มเกษตรแปรรูปมีสินค้าที่มีมูลค่าสูงสุดคือ อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป รองลงมาคือน้ำตาลทราย และลำดับที่สาม คือ ผลไม้กระป๋องและแปรรูป (กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ, 2553) โดยมีขั้นตอนการขนส่งวัตถุดิบทางรถไฟ ทางถนน หรือท่าเรือ ไปยังโรงงานอุตสาหกรรม และจากโรงงานออกสู่ตลาดกระจายสินค้าด้วยเส้นทางถนน และเส้นทางรถไฟ

3. วิธีการศึกษา

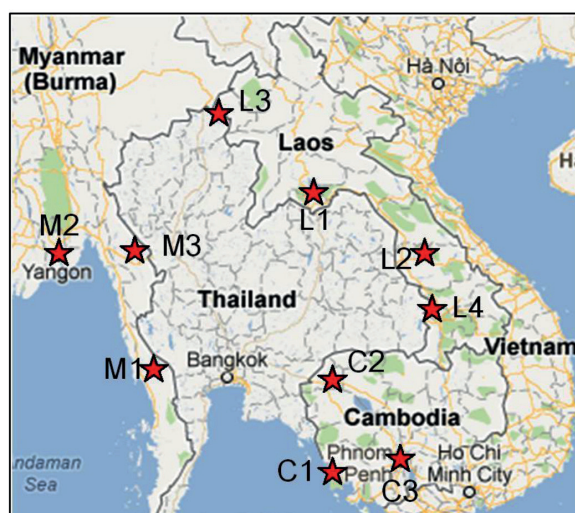
ขั้นตอนการศึกษาสามารถแบ่งได้เป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) การสำรวจข้อมูลโครงสร้างพื้นฐาน โดยการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในอดีต พร้อมสำรวจภาคสนามในพื้นที่เมียวดี สหภาพพม่า และบ่อแก้ว สปป.ลาว จากนั้นจัดทำดัชนีวิเคราะห์โครงสร้างพื้นฐาน (ข้อมูลฝั่งอุปทาน) โดยการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิและการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วน เพื่อสรุปคะแนนดัชนีของโครงสร้างพื้นฐานในแต่ละพื้นที่
- 2) การเก็บข้อมูลความต้องการของนักลงทุนไทย (ข้อมูลฝั่งอุปสงค์) โดยการแจกแบบสอบถามควบคู่กับการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ความสนใจในพื้นที่ที่จะเข้าไปลงทุน ความต้องการโครงสร้างพื้นฐานในการลงทุน และความคิดเห็นต่อยุทธศาสตร์ที่รัฐควรสนับสนุนในการลงทุนในต่างประเทศ
- 3) การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ โดยเปรียบเทียบข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานที่มีอยู่กับความต้องการโครงสร้างพื้นฐานของนักลงทุน เพื่อหาพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การลงทุน
- 4) การประชุมกลุ่มย่อย และจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์ สรุปและนำเสนอผลงานวิจัยและข้อเสนอแนะ เพื่อช่วยส่งเสริมการลงทุนในประเทศเพื่อนบ้าน

4. ผลการวิเคราะห์

4.1 การวิเคราะห์อุปทานของโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ยุทธศาสตร์

การวิเคราะห์โครงสร้างพื้นฐานสามารถแบ่งได้เป็น 10 พื้นที่ ดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 แผนที่พื้นที่ยุทธศาสตร์ 10 แห่งของนักลงทุนไทย (ดัดแปลงจาก Google Map, 2557)

1) เกาะกงและสีหนุวิลล์ (C1) ตั้งห่างจาก อ.คลองใหญ่ จ.ตราด เพียง 2 กิโลเมตรเท่านั้น มีเขตเศรษฐกิจพิเศษ เกาะกง ซึ่งปัจจุบันมีอุตสาหกรรมขึ้นสวนอะไหล่รถยนต์, ผลิตสายไฟรถยนต์, ผลิตลูกวอลเลย์บอล และผลิตเสื้อกีฬา ดำเนินการแล้ว พื้นที่นี้ยังมีปัญหาไฟฟ้าดับบ่อย ส่วนสีหนุวิลล์ห่างออกไปจากเกาะกง 227 กิโลเมตร ตามเส้นทางหมายเลข 48 มีเขตเศรษฐกิจพิเศษท่าเรือน้ำลึกสีหนุวิลล์อยู่ติดกับท่าเรือน้ำลึกและสถานีรถไฟสีหนุวิลล์ แต่มีอุปสรรคในการขนส่ง ที่รถบรรทุกใหญ่ไม่สามารถใช้เส้นทางนี้ได้ เพราะมีโค้งอันตรายระหว่างทาง จึงต้องเปลี่ยนมาใช้รถบรรทุกเล็กแทน ทำให้ต้นทุนสูงขึ้น ในบริเวณนี้ยังมีแผนเปิดด่านชายแดนเพิ่มอีก 2 แห่งได้แก่ บ้านท่าเส้น อ.เมืองตราด - บ้านทมอดา จ.โพธิสัต และบ้านมะม่วง อ.บ่อไร่ จ.พระตะบอง

2) ปอยเปตและศรีโสภณ (C2) ปอยเปตและศรีโสภณตั้งอยู่ใน จ.บันเตียเมียนเจย ติดกับ จ.สระแก้ว ผ่านทางด่านชายแดนอรัญประเทศ เส้นทางคมนาคมค่อนข้างสะดวก มีเขตเศรษฐกิจพิเศษปอยเปต-โอเนียง และเขตเศรษฐกิจพิเศษศรีโสภณ ทั้งนี้พบว่ามีนักลงทุนในอุตสาหกรรมสิ่งทอของไทยเข้าไปลงทุนบ้างแล้ว สำหรับไฟฟ้าและประปายังไม่เพียงพอต่อความต้องการ เวียดนามตั้งอยู่ใกล้กับชายแดนไทย สามารถเดินทางไปยังท่าเรือแหลมฉบังได้สะดวก

3) กรุงพนมเปญ (C3) มีแหล่งอุตสาหกรรมจำนวนมาก เช่น สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม รองเท้า อาหารแปรรูป เฟอร์นิเจอร์ สินค้าอุปโภคและบริโภค เป็นต้น มีถนนหลัก 7 สายเชื่อมโยงไปยังจังหวัดต่าง ๆ โดยเส้นทางส่วนใหญ่อยู่ระหว่างการปรับปรุงจาก 2 เป็น 4 ช่องทาง มีเส้นทางรถไฟ ท่าอากาศยานนานาชาติ ท่าเรือแห่งที่ 2 ที่กำลังอยู่ระหว่างการก่อสร้าง และค่อนข้างมีความพร้อมด้านระบบสื่อสาร ไฟฟ้า และประปา แต่ยังมีราคาต่อหน่วยค่อนข้างแพง ในอนาคตกัมพูชาสามารถตอบสนองความต้องการไฟฟ้าได้ถึงร้อยละ 80

4) ทวาย (M1) ในปัจจุบันนิคมอุตสาหกรรมท่าเรือน้ำลึกทวายกำลังอยู่ในแผนพัฒนาพื้นที่ประมาณ 204 ตารางกิโลเมตร โดยเริ่มตั้งแต่ปีพ.ศ.2554 ถึงปีพ.ศ. 2563 มีการเตรียมความพร้อมระบบสาธารณูปโภค ไฟฟ้า น้ำประปา และการก่อสร้างเส้นทางเชื่อมโยงจาก บ้านพุน้ำร้อน จ.กาญจนบุรี มายังนิคมอุตสาหกรรมทวาย มีแผนยกระดับเป็นท่าอากาศยานนานาชาติ และสถานีรถไฟที่คาดว่าจะปรับปรุงให้สามารถเชื่อมโยงกับเส้นทางรถไฟในไทยบริเวณ จ.กาญจนบุรีด้วย ทั้งนี้ โครงการได้รับความร่วมมือระหว่างรัฐบาลพม่าและเอกชนญี่ปุ่นเป็นหลัก โดยปลายปีพ.ศ. 2556 ได้มีข้อสรุปให้บริษัทอิตาเลียนไทยพัฒนาเฉพาะสาธารณูปโภค และโครงสร้างพื้นฐานย่อย เช่น เส้นทางเชื่อมโยงชายแดนไทย เป็นต้น

5) ย่างกุ้ง (M2) มีแหล่งนิคมอุตสาหกรรมบริเวณชานเมืองจำนวนมาก ด้วยค่าแรงที่ค่อนข้างต่ำ ทำให้ต้นทุนการผลิตต่ำ แต่ระบบโลจิสติกส์ยังไม่ได้มาตรฐาน ระบบไฟฟ้าและน้ำประปายังไม่เพียงพอต่ออุตสาหกรรม และความต้องการของชาวบ้าน มักเกิดเหตุการณ์ไฟฟ้าดับบ่อยครั้ง จึงต้องใช้น้ำมันในการปั่นไฟฟ้าทดแทนเวลาฉุกเฉิน ส่งผลกระทบให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ย่างกุ้งมีท่าเรือน้ำลึกติละวา และท่าเรือ ย่างกุ้ง รวมทั้งมีท่าอากาศยานนานาชาติย่างกุ้ง และสถานีรถไฟรอบเมืองที่รองรับการคมนาคมขนส่ง จึงทำให้ได้รับความสนใจจากนักลงทุนชาวต่างชาติ โดยเฉพาะญี่ปุ่นที่กำลังมีแผนเข้ามาลงทุนในเมืองนี้มาก

6) เมียวดี (M3) เมืองเมียวดีนั้นเป็นเมืองคู่ค้าของ อ.แม่สอด จ.ตาก รัฐบาลพม่ามีแผนจัดตั้งพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษในเมียวดี เช่นเดียวกับรัฐบาลไทยที่กำลังพิจารณาให้ อ.แม่สอด จ.ตาก เป็นพื้นที่นำร่องเขตเศรษฐกิจพิเศษคู่กับเมืองเมียวดี แต่เมียวดียังไม่มีความพร้อมในด้านสาธารณูปโภค ประปาและน้ำบาดาลยังขาดแคลน รวมถึงมีปัญหาไฟฟ้าดับที่จะส่งผลกระทบต่อต้นทุนการผลิต ส่วนสภาพเส้นทางอยู่ระหว่างการปรับปรุง เพื่อลดระยะทางไปยังท่าเรือมะละแหม่ง และย่างกุ้ง นอกจากนี้การสัญจรข้ามผ่านสะพานมิตรภาพไทย-พม่าแห่งที่ 1 จะมีการเข้า-ออกแบบสลับวัน ซึ่งเป็นอุปสรรคในการค้าขายระหว่างแดน จึงมีแผนก่อสร้างสะพานมิตรภาพไทย-พม่า แห่งที่ 2 เพื่อกระจายความหนาแน่น และให้รถขาเข้า - ขาออกสามารถวิ่งสวนกันได้

7) เวียงจันทน์ (L1) เพิ่งเริ่มจัดตั้งเขตนิคมอุตสาหกรรมและอยู่ระหว่างการพัฒนา พื้นที่แห่งนี้สามารถเชื่อมโยงกับจุดสำคัญต่าง ๆ ทั้งเมืองคุนหมิง ในจีนตอนใต้ และท่าเรือแหลมฉบังของไทย ทั้งนี้ สปป.ลาวใช้เส้นทางขนส่งทางบกเป็นหลัก ส่วนการสัญจรทางน้ำมีน้อยมาก เนื่องจากแม่น้ำโขงไม่สามารถรองรับเรือขนส่งสินค้าได้ตลอดทั้งปี ส่วนความพร้อมในด้านสาธารณูปโภคนั้นค่อนข้างดี ทั้งระบบไฟฟ้าที่มีแผนเพิ่มกำลังการผลิตจากโครงการก่อสร้างเขื่อนหลายแห่ง ระบบโทรคมนาคมครอบคลุมทั่วทั้งพื้นที่ และรองรับระบบ 3G/4G อีกด้วย

8) สะหวันนะเขต (L2) จัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษสะหวัน-เซโน บนเส้นทางหลักที่เป็นระเบียบเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก ติดกับสะพานมิตรภาพไทย-ลาวแห่งที่ 2 พื้นที่แห่งนี้เชื่อมโยงกับจุดสำคัญ ทั้งเวียงจันทน์ ท่าเรือดานัง ของเวียดนาม และท่าเรือแหลมฉบังของไทย มีเส้นทางหลักคือถนนหมายเลข 9 และ 13 มีท่าอากาศยานนานาชาติสะหวันนะเขตอยู่ไม่ไกลจากเขตเศรษฐกิจพิเศษ ส่วนระบบไฟฟ้าและน้ำประปายังคงขาดแคลน โดยมีแผนเพิ่มกำลังการผลิตไฟฟ้าและน้ำประปาให้ครอบคลุมกว่าร้อยละ 80 ส่วนระบบสื่อสารครอบคลุมทั่วทั้งพื้นที่

9) บ่อแก้ว (L3) มีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษหลายแห่งทั้งของนักลงทุนจีนและจากการร่วมมือของ ไทย-เกาหลีที่เข้ามาจับสัมปทานพื้นที่ สำหรับเมืองห้วยทรายจะติดกับสะพานมิตรภาพไทย-ลาวแห่งที่ 4 และเส้นทาง R3A เชื่อมโยงระหว่างอ.เชียงของ จ.เชียงราย – ห้วยทราย – คุนหมิง เพื่อกระจายสินค้าไปยังภูมิภาคต่าง ๆ การสัญจรทางน้ำจะมีเพียงท่าเรือเชียงแสน ในปัจจุบันสะพานมิตรภาพไทย-ลาวแห่งที่ 4 ได้เปิดให้บริการแล้วทำให้การขนส่งทางบกสะดวกยิ่งขึ้น ส่วนด้านระบบไฟฟ้าและน้ำประปายังคงขาดแคลนอยู่ อย่างไรก็ตาม รัฐบาลลาวมีแผนการกระจายไฟฟ้าและน้ำประปาให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนและอุตสาหกรรมในพื้นที่ ส่วนการคมนาคมสื่อสารนั้นครอบคลุมทั่วพื้นที่

10) ปากเซ (L4) เริ่มจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่ติดกับ จ.อุบลราชธานี สามารถเชื่อมโยงไปยังท่าเรือดานัง หรือท่าเรือแหลมฉบังได้โดยใช้เส้นทางถนนเป็นหลัก ทั้งนี้ ปากเซกำลังอยู่ในช่วงพัฒนาเส้นทางรถบรรทุกและเส้นทางรถไฟ รวมทั้งสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งใหม่ที่จะช่วยบรรเทาความแออัดลงไปได้ สำหรับการสัญจรทางน้ำจะมีเพียงท่าเรือแม่น้ำทั่วไปเท่านั้น ส่วนความพร้อมด้านไฟฟ้าและน้ำประปาขาดแคลนในบริเวณชานเมือง ส่วนด้านการคมนาคมสื่อสารนั้นค่อนข้างครอบคลุม

4.2 การวิเคราะห์อุปสงค์ของนักลงทุนไทย

คณะวิจัยได้สัมภาษณ์เชิงลึกตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน พร้อมให้บริการ (BOI) และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ส่วนภาคเอกชนได้สัมภาษณ์ตัวแทนจากสมาคมต่าง ๆ ได้แก่ สมาคมนายจ้างอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์ สมาคมผู้ผลิตน้ำตาลและชีวพลังงาน ไทย สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ สมาคมอาหารแช่เยือกแข็งไทย และสมาคมผู้ผลิตอาหารสำเร็จรูป รวมทั้งหมด 7 หน่วยงาน และได้การสำรวจความคิดเห็นนักลงทุนในอุตสาหกรรมทั้ง 3 กลุ่มโดยใช้แบบสอบถามจำนวน 200 ชุด ได้รับการตอบกลับทั้งหมด 51 ชุด แบ่งตามกลุ่มอุตสาหกรรมได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนผู้ที่แจกและตอบแบบสอบถาม

กลุ่มอุตสาหกรรม	จำนวนผู้ที่แจก (ราย)	จำนวนผู้ตอบ (ราย)	คิดเป็นร้อยละ
สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	50	21	42%
อิเล็กทรอนิกส์และไฟฟ้า	50	25	50%
เกษตรแปรรูป	100	5	5%
รวม	200	51	26%

ผลการวิเคราะห์เบื้องต้นมีดังนี้ ในด้านแนวโน้มในการลงทุนในประเทศเพื่อนบ้าน พบว่า กลุ่มสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม และกลุ่มเกษตรแปรรูป มีนักลงทุนให้ความสนใจไปลงทุนและอยู่ระหว่างการวางแผนมากที่สุด ส่วนกลุ่มอิเล็กทรอนิกส์และไฟฟ้านั้น นักลงทุนสนใจแต่ยังไม่ได้ศึกษามากที่สุด ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักลงทุนชาวอวกพบว่า กลุ่มสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มมีปัจจัยเพื่อลดค่าจ้างแรงงานมากที่สุด รองลงมาคือ เพื่อขยายธุรกิจ ส่วนกลุ่มอิเล็กทรอนิกส์และไฟฟ้ามีปัจจัยเพื่อขยายธุรกิจมากที่สุด รองลงมาคือ ลดค่าจ้างแรงงาน มีแหล่งทรัพยากร และสิทธิประโยชน์ทางภาษี ซึ่งมีคะแนนความสำคัญใกล้เคียงกัน และกลุ่มเกษตรแปรรูป มีปัจจัยเพื่อขยายธุรกิจและมีแหล่งทรัพยากรมากที่สุด สำหรับประเทศที่นักลงทุนสนใจออกไปลงทุน ภาพรวมนักลงทุนให้ความสนใจในการออกไปลงทุนในพม่ามากที่สุด รองลงมาเป็น สปป.ลาว และกัมพูชา ตามลำดับ โดยกลุ่มสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม และกลุ่มเกษตรแปรรูป ให้ความสนใจไปลงทุนในสหภาพพม่ามากที่สุด ส่วนกลุ่มอิเล็กทรอนิกส์และไฟฟ้าให้ความสนใจไปลงทุนในภาพรวมคือ เวียดนาม และกัมพูชา รองลงมาคือ พม่าและไทย พิจารณากลุ่มสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ให้ความสนใจในการออกไปลงทุนที่เกาะกง/สีหนุวิลล์ และสะหวันนะเขตมากที่สุด กลุ่มอิเล็กทรอนิกส์และไฟฟ้าให้ความสนใจในการลงทุนที่เวียดนามมากที่สุด รองลงมาคือ กัมพูชา ส่วนกลุ่มเกษตรแปรรูปให้ความสนใจในการลงทุนที่กัมพูชาที่สุด รองลงมาได้แก่ สีหนุวิลล์/เกาะกง และเวียดนาม ตามลำดับ

สำหรับการประเมินปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกพื้นที่ลงทุนจากแบบสอบถาม โดยเรียงลำดับคะแนน 1 = ไม่สำคัญเลย ไปถึง 4 = สำคัญมาก และทำการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรายประเด็นสามารถแสดงได้ในตารางที่ 2 ตัวชี้วัดที่แสดงในตารางคือระดับคะแนนที่มากกว่า 3.5 ขึ้นไป (สำคัญมาก) ซึ่งหากพิจารณาเป็นรายโครงสร้างพื้นฐานแล้ว พบว่ามีปัจจัยที่สำคัญมาก (คะแนนความสำคัญตั้งแต่ 3.50 คะแนนขึ้นไป) สำหรับทั้ง 3 อุตสาหกรรมคือ ระบบไฟฟ้า ระบบประปา ระบบสื่อสาร และการเชื่อมโยงกับชายแดนไทย ส่วนปัจจัยที่อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม และกลุ่มเกษตรแปรรูปให้ความสำคัญเพิ่มเติมคือเส้นทางถนน ดังตารางที่ 3

ในด้านความคิดเห็นของนักลงทุนต่อนโยบายภาครัฐ พบว่านักลงทุนให้ความสำคัญต่อนโยบายการให้ความคุ้มครองแก่นักลงทุน เช่น การประกันการลงทุนในประเทศเพื่อนบ้านมากที่สุด โดยเฉพาะกลุ่มชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์และไฟฟ้า และกลุ่มเกษตรแปรรูป รองลงมาได้แก่ การเร่งเจรจาเปิดเขตการค้าเสรีกับประเทศเพื่อนบ้านในด้านกฎระเบียบ การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีกับเอกชนไทยในการศึกษาวางแผนการลงทุนในต่างประเทศ ตามลำดับ ส่วนกลุ่มสิ่งทอให้ความสำคัญกับการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลในประเทศไทย เพื่อให้ข้อมูลแก่นักลงทุน

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นของนักลงทุนต่อปัจจัยการเลือกพื้นที่การลงทุน

ประเด็นพิจารณา	สิ่งทอเครื่องนุ่งห่ม		ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์		เกษตรแปรรูป	
	Avg.	SD.	Avg.	SD.	Avg.	SD.
ใกล้แหล่งวัตถุดิบ	3.38	0.67	3.36	0.76	3.80	0.45
อยู่ใกล้ท่าเรือ	3.43	0.51	3.44	0.77	3.60	0.89
อัตราค่าจ้างแรงงาน	3.90	0.30	3.52	0.71	4.00	0.00
ทักษะแรงงานท้องถิ่น	3.33	0.48	3.44	0.77	3.20	0.45
ความสัมพันธ์ส่วนตัวกับเจ้าหน้าที่รัฐ	3.14	0.57	3.28	0.68	3.00	0.71
สิทธิประโยชน์ทางภาษี	3.52	0.51	3.52	0.51	3.80	0.45
ความพร้อมของระบบการธนาคารในพื้นที่	3.19	0.68	3.40	0.58	4.00	0.00
ความพร้อมคมนาคม	3.62	0.50	3.60	0.50	3.80	0.45
ความพร้อมของระบบสาธารณูปโภค	3.71	0.46	3.52	0.59	4.00	0.00
กฎระเบียบและการสนับสนุนของรัฐบาลไทย	3.67	0.58	3.52	0.51	4.00	0.00
กฎระเบียบและการสนับสนุนของรัฐบาลท้องถิ่น	3.57	0.60	3.56	0.51	4.00	0.00
การกำหนดโดยบริษัทคู่ค้า/บริษัทแม่	3.43	0.51	3.40	0.50	3.60	0.55

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นของนักลงทุนต่อความสำคัญของโครงสร้างพื้นฐาน

ประเด็นพิจารณา	สิ่งทอเครื่องนุ่งห่ม		ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์		เกษตรแปรรูป	
	Avg.	SD.	Avg.	SD.	Avg.	SD.
1.ถนน	3.67	0.59	3.48	0.71	3.80	0.45
2.รถไฟ	2.89	0.68	3.04	0.73	2.80	1.10
3.ท่าเรือน้ำลึก	3.39	0.70	3.24	0.60	3.00	0.71
4.ท่าอากาศยาน	3.12	0.60	3.48	0.59	2.80	0.45
5.ระบบไฟฟ้า	3.88	0.33	3.76	0.44	4.00	0.00
6.ระบบสื่อสาร	3.59	0.62	3.68	0.48	3.80	0.45
7.ระบบประปา	3.56	0.62	3.68	0.48	4.00	0.00
8.การเชื่อมกับชายแดนไทย	3.61	0.61	3.64	0.49	3.80	0.45

4.3 การเปรียบเทียบระดับความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐาน

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลคะแนนความต้องการโครงสร้างพื้นฐานของนักลงทุนกับคะแนนดัชนีที่ได้จากการประเมินความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานที่มีอยู่ มาวิเคราะห์ความพร้อมโครงสร้างพื้นฐานที่สอดคล้องกับความต้องการของนักลงทุนแต่ละปัจจัย และวิเคราะห์ดัชนีคะแนนภาพรวมความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานในแต่ละพื้นที่ซึ่งได้จากการให้ค่าน้ำหนักของแต่ละปัจจัยเฉพาะกลุ่มอุตสาหกรรม เพราะแต่ละกลุ่มมีความต้องการด้านโครงสร้างพื้นฐานที่แตกต่างกัน ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าน้ำหนักการให้คะแนนด้านโครงสร้างพื้นฐาน

ประเภทอุตสาหกรรม	ค่าน้ำหนักการให้คะแนนด้านโครงสร้างพื้นฐาน (%)						
	ถนน	รถไฟ	ท่าเรือ	ท่าอากาศยาน	สื่อสาร	ไฟฟ้า	ประปา
สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	25	0	15	10	10	25	15
ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์	30	0	0	15	15	25	15
เกษตรแปรรูป	25	5	15	0	15	20	20

จากการเปรียบเทียบผลต่างของคะแนนความต้องการด้านโครงสร้างพื้นฐานกับความพร้อมที่มีอยู่แต่ละปัจจัย ด้านโครงสร้างพื้นฐาน สามารถแบ่งเกณฑ์การประเมินได้ 4 ระดับ คือ

$\Delta \geq 0$	หมายถึง	โครงสร้างพื้นฐานมีความพร้อมในระดับดีมาก
$-1 \leq \Delta < 0$	หมายถึง	โครงสร้างพื้นฐานมีความพร้อมในระดับดี
$-2 \leq \Delta < -1$	หมายถึง	โครงสร้างพื้นฐานมีความพร้อมในระดับพอใช้
$\Delta < -2$	หมายถึง	โครงสร้างพื้นฐานยังมีปัญหาอยู่

ส่วนเกณฑ์การประเมินโครงสร้างพื้นฐานในภาพรวมแต่ละพื้นที่ที่สามารถแบ่งได้เป็น 3 กลุ่มคือ

คะแนน ≥ 2.5	แสดงด้วย	★★★	หมายถึง มีความพร้อมมาก
$2.0 \leq$ คะแนน < 2.5	แสดงด้วย	★★	หมายถึง มีความพร้อมปานกลาง
คะแนน < 2.0	แสดงด้วย	★	หมายถึง ยังไม่พร้อมต่อการลงทุน

จากการวิเคราะห์สำหรับกลุ่มอุตสาหกรรมสิ่งทอ พบว่าพื้นที่ที่เหมาะสมกับการลงทุนได้แก่ ทวาย เกาะกง/สีหนุวิลล์ ปอยเปต/ศรีโสภณ พนมเปญ และเวียงจันทน์ เพราะความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานที่ตอบสนองความต้องการของนักลงทุน แต่อาจต้องการการสนับสนุนจากภาครัฐบางส่วน เช่น เส้นทางถนน ระบบไฟฟ้า และประปา สำหรับพื้นที่ศึกษาในสปป.ลาว ส่วนมากพบว่ามีปัญหาทางท่าเรือ นักลงทุนส่วนใหญ่จึงเน้นการขนส่งเส้นทางถนนไปยังท่าเรือแหลมฉบังหรือท่าเรือดานัง สำหรับพื้นที่บ่อแก้ว เป็นพื้นที่เดียวในสปป.ลาว ที่มีท่าเรือรองรับเพื่อขนส่งสินค้าผ่านลุ่มแม่น้ำโขงไปยังจีนตอนใต้ได้ แต่จะขนส่งได้เฉพาะเวลาที่น้ำขึ้นเท่านั้น ส่วนพื้นที่ที่มีโครงสร้างพื้นฐานที่มีอยู่ต่ำกว่าความต้องการอย่างมาก แสดงว่าไม่เหมาะที่นักลงทุนในกลุ่มสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มที่จะเข้าไปลงทุน หรือหากต้องการเข้าไปลงทุนจะต้องได้รับการสนับสนุนจากทางภาครัฐเป็นอย่างยิ่ง และอาจใช้เวลาพัฒนาในระยะยาว ได้แก่ ย่างกุ้ง และเมียวดี จากข้อมูลสามารถแสดงการวิเคราะห์ความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานแต่ละปัจจัยได้ดังตารางที่ 5 และสามารถจัดทำแผนที่ความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานในการลงทุนได้ดังรูปที่ 2 ด้านซ้ายบน

สำหรับอุตสาหกรรมชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์พบว่าพื้นที่ที่มีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานระดับดีมาก ได้แก่ พนมเปญ เกาะกง/สีหนุวิลล์ ปอยเปต/ศรีโสภณ ทวาย เวียงจันทน์ และปากเซ หากได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐในบางส่วนจะสามารถตอบสนองความต้องการของนักลงทุนได้ แม้ว่าพื้นที่เวียงจันทน์และปากเซจะมีปัญหาปัจจัยด้านท่าเรือก็ตาม แต่นักลงทุนส่วนใหญ่ใช้เส้นทางถนนและท่าอากาศยานเป็นหลัก ส่วนกลุ่มพื้นที่ที่อาจลงทุนได้ ได้แก่ สะหวันนะเขต และบ่อแก้ว กล่าวคือ พื้นที่เหล่านี้มีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานน้อยกว่าพื้นที่กลุ่มแรกในหลายๆ ปัจจัย ซึ่งต้องการการสนับสนุนจากภาครัฐค่อนข้างมาก และกลุ่มสุดท้ายเป็นพื้นที่ที่ยังมีปัญหา เช่น เส้นทางถนน ไฟฟ้า และประปา จึงยังต้องการการพัฒนาอย่างมากและใช้ระยะเวลานานกว่าจะรองรับความต้องการของนักลงทุนได้ได้แก่ พื้นที่เมียวดี จากข้อมูลสามารถแสดงการวิเคราะห์ความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานแต่ละปัจจัยได้ดังตารางที่ 6 และสามารถจัดทำแผนที่ความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานในการลงทุนได้ดังรูปที่ 2 ด้านขวาบน

สำหรับกลุ่มเกษตรแปรรูปพบว่าพื้นที่ที่มีความพร้อมในระดับดีมาก ได้แก่ พนมเปญ เกาะกง/สีหนุวิลล์ ปอยเปต/ศรีโสภณ ทวาย และเวียงจันทน์ ส่วนพื้นที่ที่มีความพร้อมปานกลางคือ สะหวันนะเขต บ่อแก้ว ปากเซ และย่างกุ้ง หรือพื้นที่เหล่านี้ไม่พบว่ามีปัญหาในด้านโครงสร้างพื้นฐาน ยกเว้นย่างกุ้งที่ควรได้รับการผลักดันให้เกิดการพัฒนาทางถนน และกลุ่มสุดท้ายเป็นพื้นที่ที่มีปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญต่อการลงทุน เช่น เส้นทางถนน ไฟฟ้า และประปา ซึ่งต้องการการพัฒนาอีกในระยะยาว คือ เมียวดี จากข้อมูลสามารถแสดงการวิเคราะห์ความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานแต่ละปัจจัยได้ดังตารางที่ 7 และสามารถจัดทำแผนที่ความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานในการลงทุนได้ดังรูปที่ 2 ด้านซ้ายล่าง

ตารางที่ 5 ระดับความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานสำหรับอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

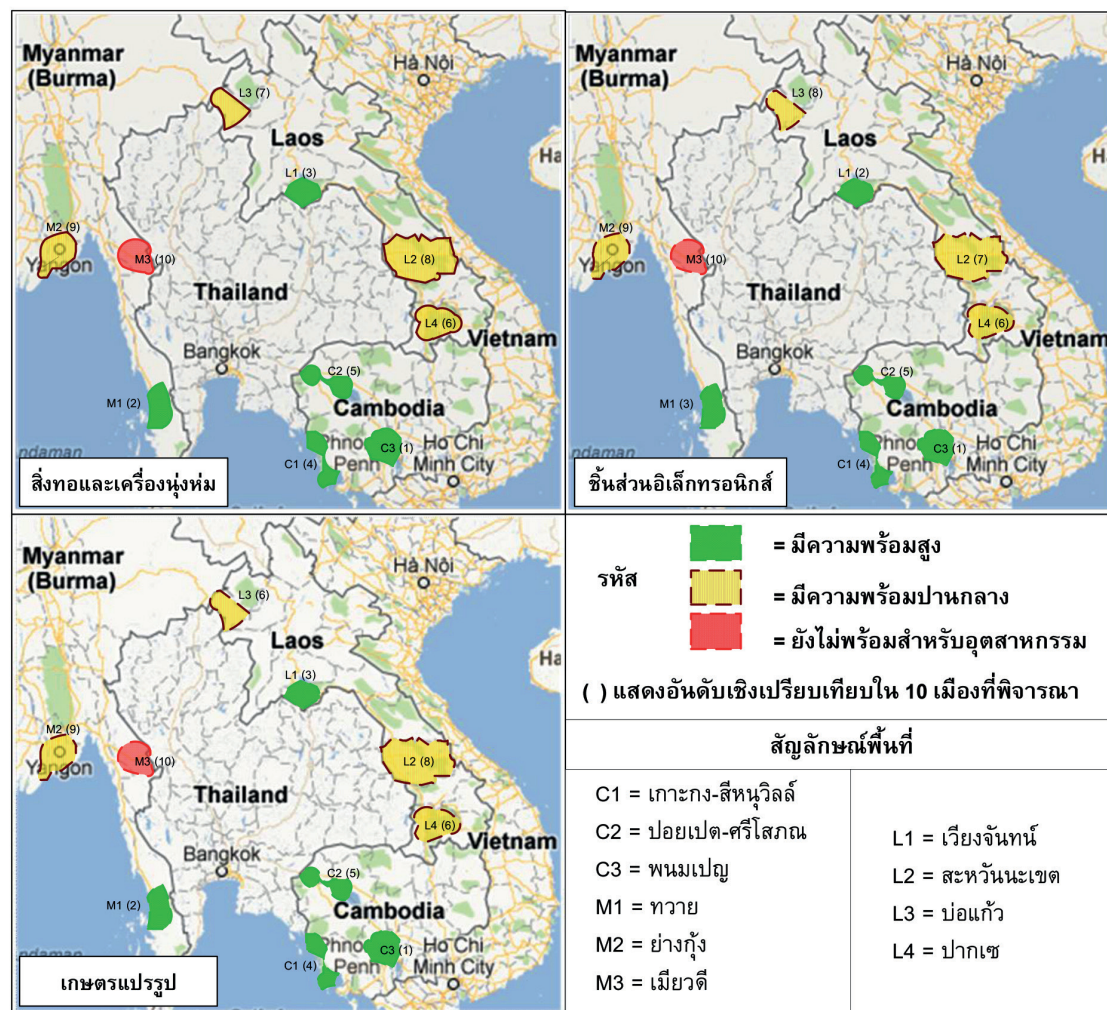
ประเภท โครงสร้างพื้นฐาน	กัมพูชา			พม่า			สปป.ลาว			
	C1	C2	C3	M1	M2	M3	L1	L2	L3	L4
ถนน	พอใช้	ดี	พอใช้	พอใช้	แย่	พอใช้	พอใช้	พอใช้	ดี	พอใช้
ทางรถไฟ	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	พอใช้	ดี	พอใช้	พอใช้	พอใช้
ท่าเรือ	พอใช้	ดี	ดี	ดีมาก	ดี	พอใช้	แย่	แย่	พอใช้	แย่
ท่าอากาศยาน	ดีมาก	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดีมาก
ไฟฟ้าพลังงาน	พอใช้	พอใช้	ดีมาก	ดี	พอใช้	แย่	ดีมาก	พอใช้	พอใช้	พอใช้
ประปาสุขาภิบาล	พอใช้	พอใช้	ดี	ดี	พอใช้	แย่	ดี	ดี	พอใช้	ดี
โทรคมนาคม	ดีมาก	ดีมาก	ดีมาก	ดี	พอใช้	พอใช้	ดีมาก	ดี	ดี	ดี
คะแนนรวม	2.70	2.65	3.23	3.03	2.25	1.79	2.88	2.28	2.38	2.38
ความพร้อม	★★★★	★★★★	★★★★	★★★★	★★	★	★★★★	★★	★★	★★

ตารางที่ 6 ระดับความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานสำหรับอุตสาหกรรมชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์

ประเภท โครงสร้างพื้นฐาน	กัมพูชา			พม่า			สปป.ลาว			
	C1	C2	C3	M1	M2	M3	L1	L2	L3	L4
ถนน	พอใช้	ดี	ดี	ดี	แย่	พอใช้	พอใช้	พอใช้	ดี	พอใช้
ทางรถไฟ	ดี	พอใช้	ดี	พอใช้	ดี	แย่	พอใช้	แย่	แย่	พอใช้
ท่าเรือ	ดี	ดี	ดี	ดีมาก	ดี	พอใช้	แย่	แย่	ดี	แย่
ท่าอากาศยาน	ดีมาก	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดีมาก
ไฟฟ้าพลังงาน	พอใช้	พอใช้	ดีมาก	ดี	พอใช้	แย่	ดีมาก	พอใช้	พอใช้	พอใช้
ประปาสุขาภิบาล	พอใช้	พอใช้	ดี	ดี	พอใช้	แย่	ดี	ดี	พอใช้	ดี
โทรคมนาคม	ดีมาก	ดีมาก	ดีมาก	ดี	พอใช้	พอใช้	ดีมาก	ดี	ดี	ดี
คะแนนรวม	2.73	2.68	3.33	2.85	2.13	1.80	3.18	2.50	2.45	2.65
ความพร้อม	★★★★	★★★★	★★★★	★★★★	★★	★	★★★★	★★★★	★★	★★★★

ตารางที่ 7 ระดับความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานสำหรับอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป

ประเภท โครงสร้างพื้นฐาน	กัมพูชา			พม่า			สปป.ลาว			
	C1	C2	C3	M1	M2	M3	L1	L2	L3	L4
ถนน	พอใช้	ดี	พอใช้	ดี	แย่	แย่	พอใช้	พอใช้	พอใช้	พอใช้
ทางรถไฟ	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	พอใช้	ดี	พอใช้	พอใช้	พอใช้
ท่าเรือ	ดีมาก	ดีมาก	ดี	ดีมาก	ดีมาก	ดี	พอใช้	พอใช้	ดี	แย่
ท่าอากาศยาน	ดีมาก	ดี	ดีมาก	ดีมาก	ดีมาก	ดี	ดีมาก	ดี	ดี	ดีมาก
ไฟฟ้าพลังงาน	พอใช้	พอใช้	ดีมาก	ดี	พอใช้	แย่	ดีมาก	พอใช้	พอใช้	พอใช้
ประปาสุขาภิบาล	พอใช้	พอใช้	ดี	ดี	พอใช้	แย่	ดี	ดี	พอใช้	ดี
โทรคมนาคม	ดีมาก	ดีมาก	ดีมาก	ดี	พอใช้	พอใช้	ดีมาก	ดี	ดี	ดี
คะแนนรวม	2.68	2.70	3.23	2.98	2.20	1.69	2.85	2.25	2.33	2.28
ความพร้อม	★★★★	★★★★	★★★★	★★★★	★★	★	★★★★	★★	★★	★★

รูปที่ 2 แผนที่ยุทธศาสตร์แสดงระดับความพร้อมสำหรับแต่ละอุตสาหกรรม (ดัดแปลงจาก Google Map, 2557)

ระดับการสนับสนุนของรัฐบาลแบ่งออกเป็น 4 ระดับได้แก่ พื้นที่ที่ควรเร่งสนับสนุนอย่างยิ่ง พื้นที่ที่ควรได้รับการสนับสนุนปานกลาง พื้นที่ที่ควรสนับสนุนเป็นส่วน ๆ เพราะเป็นพื้นที่ที่ได้รับความสนใจจากนักลงทุนและมีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานแล้วในระดับหนึ่ง สุดท้ายเป็นกลุ่มพื้นที่ที่รัฐบาลยังไม่ควรเข้าไปดำเนินการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน เพราะเป็นพื้นที่ที่นักลงทุนให้ความสนใจน้อยมาก ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ระดับความต้องการการสนับสนุนจากภาครัฐ

ระดับความสนใจ ของนักลงทุนไทย	ระดับความพร้อมโดยรวมของโครงสร้างพื้นฐาน		
	ดี	ปานกลาง	ไม่เพียงพอ
สนใจมาก	ควรสนับสนุนเป็นส่วนๆ ไป	ควรเร่งสนับสนุนปานกลาง	ควรเร่งสนับสนุนอย่างยิ่ง
สนใจปานกลาง	ควรสนับสนุนเป็นส่วนๆ ไป	ควรสนับสนุนเป็นส่วนๆ ไป	ควรเร่งสนับสนุนปานกลาง
สนใจน้อย	ยังไม่ควรดำเนินการ	ยังไม่ควรดำเนินการ	ยังไม่ควรดำเนินการใดๆ

ทั้งนี้ การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานในประเทศเพื่อนบ้านทั้งสิบพื้นที่ศึกษา ยังไม่พบว่าพื้นที่ใดที่ภาครัฐควรเร่งดำเนินการอย่างยิ่ง บางพื้นที่ต้องการการสนับสนุนระดับปานกลางในทุกอุตสาหกรรม ได้แก่ พื้นที่ย่างกุ้ง ส่วนพื้นที่ต้องการการสนับสนุนเพียงบางปัจจัย ประกอบด้วยพื้นที่หลัก ได้แก่ เวียงจันทน์ พนมเปญ ปอยเปตและศรีโสภณ สำหรับพื้นที่อื่นจะแตกต่างกันไปตามแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม

5. สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษายุทธศาสตร์ความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ศึกษาทั้งสิบแห่งสำหรับอุตสาหกรรมทั้งสามกลุ่มสรุปผลได้ดังนี้

สำหรับอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มจะให้ความสำคัญแก่โครงสร้างพื้นฐานด้านเส้นทางถนน ท่าเรือ ระบบไฟฟ้า ประปา และระบบโทรคมนาคม สำหรับกลุ่มสินค้าแฟชั่นอาจต้องใช้ท่าอากาศยานในการกระจายสินค้าไปยังภูมิภาคต่าง ๆ จากการวิเคราะห์พบว่า พื้นที่ที่นักลงทุนสนใจได้แก่ เวียงจันทน์ ย่างกุ้ง ปอยเปต/ศรีโสภณ ตามลำดับ และมีส่วนน้อยสนใจการลงทุนในทวาย พนมเปญ ปากเซ และเมียวดี เมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่ที่มีความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ พนมเปญ ทวาย เวียงจันทน์ เกาะกง/สีหนุวิลล์ ปอยเปต/ศรีโสภณ ดังนั้น รัฐบาลจึงควรพัฒนาพื้นที่ที่ได้รับความสนใจจากนักลงทุนคือ เวียงจันทน์ในด้านเส้นทางถนนและการเชื่อมโยงกับท่าเรือน้ำลึก พื้นที่ปอยเปต/ศรีโสภณ ในด้านไฟฟ้าและน้ำประปา เพราะเป็นพื้นที่ที่นักลงทุนให้ความสนใจอย่างมากและยังต้องการการพัฒนาในบางปัจจัย ส่วนย่างกุ้งและเมียวดียังคงต้องการการพัฒนาค่อนข้างมาก ส่วนพื้นที่อื่นมีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานอยู่แล้วในหลาย ๆ ปัจจัยได้แก่ กรุงพนมเปญ เกาะกง/สีหนุวิลล์ และทวายนั่นน่าสนใจในการลงทุนหากแผนการก่อสร้างพัฒนาพื้นที่แล้วเสร็จ และหากได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐคาดว่าจะเป็นที่น่าลงทุนมาก

สำหรับอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์และไฟฟ้าจะต้องการความพร้อมด้านเส้นทางถนนท่าอากาศยาน ไฟฟ้า ประปา และระบบสื่อสารไร้สายที่มีประสิทธิภาพ จากการสำรวจพบว่าพื้นที่ที่นักลงทุนต้องการไปลงทุนมากคือ เวียงจันทน์ ย่างกุ้ง พนมเปญ ปอยเปต/ศรีโสภณ และสะหวันนะเขต ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบกับความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานที่มีในระดับดีมากได้แก่ พนมเปญ เวียงจันทน์ ทวาย เกาะกง/สีหนุวิลล์ ปอยเปต/ศรีโสภณ ปากเซ และสะหวันนะเขต ส่วนพื้นที่ที่ต้องการความช่วยเหลือเพียงบางส่วนจากภาครัฐคือ พนมเปญ ซึ่งค่อนข้างพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานอยู่บ้างแล้ว พื้นที่เวียงจันทน์และสะหวันนะเขต ควรได้รับการสนับสนุนในด้านเส้นทางถนน เส้นทางรถไฟ และการเชื่อมโยงกับท่าเรือน้ำลึก พื้นที่ปอยเปต/ศรีโสภณ ควรได้รับการสนับสนุนในด้านเส้นทางรถไฟ ไฟฟ้า และประปา สำหรับพื้นที่ย่างกุ้งควรได้รับการผลักดันจากภาครัฐให้เกิดการพัฒนา โดยเฉพาะระบบสาธารณูปโภคที่ยังขาดแคลน ส่วนพื้นที่ที่นักลงทุนสนใจค่อนข้างน้อย แต่มีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานในระดับที่ดีได้แก่ เกาะกง/สีหนุวิลล์ และทวายเมื่อแผนการก่อสร้างแล้วเสร็จในอีก 5 ข้างหน้า

สำหรับอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปจะต้องการความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานด้านเส้นทางถนน ท่าเรือ ไฟฟ้า ประปา และระบบสื่อสารอย่างมาก และนักลงทุนบางกลุ่มยังต้องการความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานทางรถไฟ เช่น กลุ่มอุตสาหกรรมน้ำตาล เป็นต้น โดยพื้นที่ที่นักลงทุนให้ความสนใจกันมากคือ ย่างกุ้ง เวียงจันทน์ เกาะกง/สีหนุวิลล์ ตามลำดับ ซึ่งควรได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐทางด้านได้แก่ เวียงจันทน์ ในด้านเส้นทางถนนและการเชื่อมโยงกับท่าเรือน้ำลึก พื้นที่เกาะกง/สีหนุวิลล์ ควรสนับสนุนด้านเส้นทางถนน ไฟฟ้า และประปา ส่วนพื้นที่ย่างกุ้งที่ยังมีปัญหาด้านต้องการการพัฒนาอีกมาก เช่น เส้นทางถนน ไฟฟ้า ประปา และระบบสื่อสารไร้สายให้รองรับความต้องการของนักลงทุน นอกจากนี้ ยังมีพื้นที่อื่นๆ ที่มีความพร้อมค่อนข้างมาก แต่ได้รับความสนใจจากนักลงทุนน้อย ได้แก่ ปอยเปต/ศรีโสภณ พนมเปญ และทวาย โดยพื้นที่เหล่านี้ยังไม่จำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือจากทางภาครัฐ

ในภาพรวมแล้วโครงสร้างพื้นฐานในประเทศเพื่อนบ้านยังต้องการการสนับสนุนจากภาครัฐเป็นอย่างมาก ในภาพรวมสามารถสรุปได้ดังนี้

- 1) การสนับสนุนด้านไฟฟ้า และประปา โดยเน้นพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมเป็นหลัก เช่น สร้างเขื่อนผลิตกระแสไฟฟ้า ขยายไฟฟ้าให้แก่พื้นที่เหล่านั้น แม้กระทั่งช่วยเหลือการเดินสายไฟฟ้าหรือท่อประปาในเขตอุตสาหกรรม
- 2) ด้านชายแดนควรได้รับการจัดสรรพื้นที่ให้เป็นสัดส่วน แยกช่องทางการจราจรระหว่างรถท่องเที่ยวและรถบรรทุก สนับสนุนให้มีการทำพิธีการทางศุลกากรแบบครบวงจร พร้อมทั้งช่วยยกระดับพิธีการศุลกากรของประเทศเพื่อนบ้านให้มีระบบมากขึ้น
- 3) ควรสนับสนุนการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมในพื้นที่ชายแดน เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนทางการค้า เช่น บริเวณพื้นที่ อ.แม่สอด จ.ตาก-เมียวดี พื้นที่คลองใหญ่ จ.ตราด-เกาะกง เป็นต้น
- 4) รัฐบาลไทยควรให้เงินกู้ยืมแก่ประเทศเพื่อนบ้านในการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานทางถนนที่เชื่อมโยงจากชายแดนไทยไปยังพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม หรือไปยังพื้นที่กระจาย

นอกเหนือจากด้านโครงสร้างพื้นฐานแล้ว รัฐบาลควรมีนโยบายอื่น ๆ เพื่อช่วยเหลือนักลงทุนไทยชาวออกในประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ การสนับสนุนนโยบายคุ้มครองจากภาครัฐในการออกไปลงทุนในประเทศเพื่อนบ้านเพื่อลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น เช่น การประสานงานระหว่างภาครัฐ (G2G) เพื่อเจรจากฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อนักลงทุน การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีกับเอกชนในการวางแผนการลงทุน เป็นต้น การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลทั้งในไทยและในประเทศเพื่อนบ้านเพื่อบริการข้อมูลและให้คำปรึกษาการลงทุน และการสนับสนุนในด้านเงินกู้เพื่อการลงทุนในประเทศเพื่อนบ้าน

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ตามสัญญาเลขที่ RDG5610012 และอยู่ภายใต้ชุดโครงการการศึกษาเงินลงทุนทางตรงระหว่างประเทศชาวออกของประเทศไทย ผู้วิจัยขอขอบคุณหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่กรุณาให้ข้อมูล และขอบคุณ ผศ.ดร.กมลรัตน์ ชีวะตระกูลพงษ์ ดร.ณรงค์ ป้อมหลักทองและ รศ.ดร.ปัทมาวดี โพชนุกูลที่กรุณาให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์

เอกสารอ้างอิง

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, กระทรวงพาณิชย์ (2555). AEC News Alerts.[ออนไลน์] แหล่งที่มา:

<http://www.dtn.go.th>. [2556, พฤษภาคม 24]

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ, กระทรวงพาณิชย์ (2556). คู่มือการค้าและการลงทุน สปป.ลาว. [ออนไลน์] แหล่งที่มา:

<http://ditp.go.th/> [2556, มิถุนายน 24]

ธนาคารโลกแห่งประเทศไทย. (2556) รายงานสถานะโครงสร้างพื้นฐานของประเทศไทยประจำปี 2551, [ออนไลน์],

พ.ศ.2551, แหล่งที่มา : <http://www-wds.worldbank.org>. [2556, พฤษภาคม 20]

เสาวณี จันทะพงษ์ และสุภัท ธนบดีภัทร (2555) การลงทุนของไทยในประเทศเพื่อนบ้าน: ก้าวสำคัญของการเข้าสู่กลุ่มเศรษฐกิจ AEC. วารสาร FOCUSED AND QUICK. ฉบับที่ 71.